

карданд: **"Қасам ба Зоте, ки чони ман дар яду қудрати Ёст, шумо аз ин неъматҳо дар рӯзи қиёмат пурсида мешавед! Агарчанде ки гуруснагӣ шуморо аз хонаҳоятон баровард ва то ба ин неъматҳо нарасидед (ба хонаҳоятон) барнагаштед".**

Дар фазилати ин сура аз Расулуллоҳ (с) ҳадисе боқӣ мондааст. Мо онро мазмунан нақл мекунем. Тиловат кардани сураи "Такосур" баробари тиловати 1000 ояти Қуръон аст, касоне, ки ҳар рӯз 1000-оят хонда наметавонанд, бояд сураи "Такосур"-ро бихонанд.

Поёни сураи "Такосур". Ва лиллоҳил ҳамд.

103-уми сураи Қуръон буда, дар Маккаи мукаррама нозил шуда, аз 3-оят иборат аст.

Ин сураи муборак ба кӯтоҳии худ нигоҳ накарда, бисёр мазмуни баланд дорад. Он сабаби саодатмандӣ ва шақоватмандии инсонро баён мекунад ва инчунин василаи наҷот ё зиёни инсонро маълум менамояд.

Аз рӯйи ривояти ҳазрати Имом Шофеъӣ (раз) агар дигар сураҳо нозил намешуд, барои мусулмонон ҳамин сура кифоягӣ мекард. Агар ду нафар аз асҳоби Пайғамбар (с) ба ҳамдигар рӯбарӯ мешуданд, то ин сура ба якдигар намехонданд, аз ҳамдигар ҷудо намешуданд. Як ояти ин сура (ояти сеюм) сифати ҳақиқии уммати Ислоҳ ва вазифаи ўро баён кардааст.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Бисмиллаҳи-р-Раҳмāни-р-Раҳīm

Оғоз мекунам ба номи Худованде ки беандоза меҳрубону бениҳоят бораҳм аст.

وَالْعَصْرِ

Ва-л-ъаср. 1.

1. Қасам ба аср (замон),

"Аср" гуфта намози асрро гӯянд, ки он афзали намозхост ё тӯли давреро гӯянд, ки инсон дар он зиндагӣ карда, умри худро аз

сар мегузаронад. Муҳлати 100-солро низ аср мегӯянд. Ё қасам аст ба асри фархундаи Пайғамбари мо (с), ки дар он нури рисолати азиме ва хилофати кабире бо фурӯғи комили хеш тулӯъ кард. Ба сабаби он мардум аз неъматӣ бузурги илоҳӣ, яъне Ислом бохабар шуда, аз торикии куфру залолат ба сӯйи нуру саодати абадӣ роҳ ёфтанд.

Хулоса, кадом яке аз ин маъноро гирем аз фоида холи нест.

Хулоса, дар ин оят Аллоҳтаъоло бо аср қасам ёд намудааст. Ояти зер ҷавоби қасам аст.

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِفِي خُسْرٍ

Инна-л-инсана лафи хуср. 2.

2. ки албатта, инсон дар (тиҷорати умраи) дар зиён аст,

Инсон ҳама вақт барои худ зиёнкор аст. Зеро ҳаёту зиндагии ин дунё ва роҳату айши онро аз неъматҳои абадии охират хубтару афзалтар меҳисобад.

Ақли инсон тобеъ ва ғуломи ҳалқабаргӯши нафсаш аст. Нафси инсон ҳамавақт ҳарис аст. Дар ягон хоҳишу орзу ва амал андоза надорад. Нафси ғолиб ақли мағлубро бо роҳи ҳилаву фиреб, бо дуздӣ, дурӯғӣ ва ба дигар амалҳои, ки инсонро оқибат ба ҳалокат мерасонад истифода мебарад. Оқибати ин гуна корҳо инсонро, албатта, бадбахти дунё ва охират мегардонад.

Пурқимматтарин неъмате ки дар ин дунё барои инсон дода шуда аст, ҳаёт, (умр) аст. Инсоне, ки умрро фақат барои ҷамъ кардани сарвати дунё сарф мекунад ва аз ҳама хислати бадтарин ин аст, ки он сарватро барои корҳои беҳуда (ғайришаръӣ), лаззатҳои маҳвшавандаи дунё сарф мекунад, дар ҳақиқат умри худро барбод додааст. Вай зиёнкортарин инсон аст, зеро барои охирати худ заррае ҳам савоб захира накардааст.

إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَّاصَوْا

بِالصَّبْرِ

Илла-л лаззина āману ва ъамилу-с-салиҳати ва тавāсав би-л-ҳаққи ва тавāсав би-с-савр. 3.

3. магар ононе ки имон оварданд ва корҳои нек карданд ва якдигарро ба (дини) ҳақ насиҳату васият намуданд. Ва якдигарро ба сабр (шикебой) тавсия намуданд.

Инсонҳои имоноварда бо ҳамроҳи имон амалҳои солеҳ (шоиста) карда, якдигарро ба (дини) ҳақ насиҳат (васият) намуда ҳангоми мусибат якдигарро ба сабр даъват кунанд, дар зиён нестанд.

Имон овардан маънои бовар карданро дорад. Инсон бояд аввал бовар дошта бошад, ки Худо якка ва ягона аст ва Муҳаммад (салаллоҳу алайҳи ва саллам) Пайғамбари барҳаққанд. Дар баробари ин, ба фариштагони Худо, ба китобҳои Худо, пайғамбарони Худо, рӯзи қиёмат ва зинда гардонидан баъд аз марг бовар дошта бошад. Инчунин бовар кунад, ки тақдири некӣ ва бадӣ ҳама аз Худост.

Амали солеҳ (шоиста) баъд аз имон ба ҷо овардани рукнҳои асосии Ислом, яъне дар як рӯз панҷ вақт намоз хондан, рӯзаи моҳи рамазонро доштан, агар қодир бошад закоти молро додан ва дар умр як бор ҳаҷ кардан аст. Инчунин ба амали солеҳ иҷро намудани тамоми амрҳои шариъат ва аз тамоми манҳиёт худро нигоҳ доштан, риоя намудани одоби Исломӣ, некӣ кардан ба падару модар ва ба мардум ва ғайра дохил мешавад.

Ҳамдигарро ба (дини) ҳақ насиҳат кардан ба маънои даъват ва насиҳат кардан ба пайравӣ аз дини Ислом аст. Ҳамдигарро ба сабр насиҳат кардан ҳангоми мусибат ва душвориҳо лозим аст. Инчунин барои иҷро намудани амали солеҳ сабр лозим аст. Бузургтарин сабр ин сабри инсоне аст, ки худро аз содир кардани гуноҳ нигоҳ медорад.

Барои ба ҳислатҳои зикршуда соҳиб шудан бояд ақли инсон аз болои нафси шаҳвонияш ғолиб бошад. Нафс бояд ғуломи ақл бошад. Ақл бояд аз болои нафс ҳукмрон бошад. Ин гуна инсонҳо аз машаққати дунё, аз азоби қабр ва оташи Дӯзах наҷотёфтагонанд. Яъне онҳо зиёнкор нестанд. Онҳо дунёи боқиро (охиратро) ба ин дунёи фони (гузаро) беқадр нафурӯхтанд. Онҳо пои ақлашонро болои (фарқи) сари шаҳватҳои (хоҳишҳо)-и нафсонӣ гузоштаанд. Могу сарвати зиёда аз ҳоҷати дунёро пушти по зада, то андозае, ки қувват доштанд, тӯшаву зоди охират (қиёмат)-ро омода сохтаанд.

**Гар бар сари шаҳвату риё хоҳӣ рафт,
Аз ман хабарат, ки бенаво хоҳӣ рафт.**

**В-ар даргузарӣ аз ин, бубинӣ ба аён,
К-аз баҳри чӣ омадӣ, кучо хоҳӣ рафт?**

(Ҷалолуддини Румӣ)

Хулоса, Парвардигор инсонро дар тиҷорати умраш зиёнкор ҳукм кардааст. Он инсоне зиёнкор нест, ки ин чаҳор корро иҷро намояд:

1. Имон овардан.
2. Амалҳои солеҳ кардан.
3. Яқдигарро ба роҳи ҳақ насиҳат кардан.
4. Яқдигарро ба сабру таҳаммул насиҳат кардан.

Пас, хушо бар ҳоли касе, ки худро ба ин сифатҳои чаҳоргона орошта месозад ва ба комилу пурра кардани онҳо мекӯшад ва инсонҳои дигарро бо насиҳатҳо ва таблиғоти худ комил месозад. Чунин шахс гӯё иҷрои ҳаққи Аллоҳ ва ҳаққи бандагии Аллоҳро дар худ ҷамъ намудааст. Он сирре, ки дар таҳти ин чаҳор амр пинҳон аст, валлоҳу аълам, ҳамин аст. Номе неки ин гуна инсонҳо дар саҳифаҳои даҳр ҷовид мемонад ва осори хайре, ки баъд аз дунё рафтани худ ҳамчу (Боқӣётус-солиҳот) мегузаронад, то Қиёмат аҷру савоби он барояшон афзуда мешавад. Бояд донист, ки ин сураи мухтасар хулосаи тамоми дину ҳикмат ва ҷамъунандаи саодати дунёву охират аст.

**Фароғи дилат ҳасту нерӯи тан,
Чу майдон фарохаст гӯй бизан.**

1. “Хуср” зиён дидан.
2. “Тавосав” яқдигарро насиҳат кардан.
3. “Солиҳот” анҷоми амалҳои писандида.
4. “Оману” имон оварданд.
5. “Алҳаққ” бо адолат ҳукм кардан.

Поёни сураи **"Аср"** Ва лиллоҳил ҳамд.